

gij, Pilatus, Jezus, die ge hebt den blik de Joden st, dat ge maakt hem gel tegen oordoffen-ner. Dat op schuld, schit over- and onder rmuleeren roede met

Want te- juist dit k door u tegen de t uw sar- sus, wiens zij toch zondaar, ept Jezus' over den n zonden. amte her- sus' naam n triumf.

pel... ten regel e, denken oor onze w schuld.

der ster- innerlijk oen Jezus s duister, as er op , Pilatus, toen was den weg men eens tus. Daar it, Pilatus gen zien. l' op Je- Jezus het Want in latte pret ist licht, rnst van het best tegenover

ILDER.

is gesteld, reekt wordt et onderwijs m van reli- a, dat het geloovigen . Ontbrekt, ogram, niet

echisatie, eek werd een onbe- nderdaad dien God ruikt. ichtspunt echisatie- isatiecur- echisatie- chisatie- tijd van op doel- weer niet a leerling reedt. gehouden onderwijs de cate- feitelijk beginnen catecheet esuren,

dan verliest men op deze wijze in een jaar niet minder dan 40 kwartier = 10 uur, en wordt de officiële veertig uur tot feitelijk dertig uur gereduceerd. Zal de catecheet iets praestereen en met bewustheid op zijn doel aansturen, dan moet hij elke minuut gebruiken, op tijd beginnen en op tijd eindigen. Ook ter wille van de orde mag de catecheet niet te laat zijn. Wanneer de jongens op tijd zijn en de leermeester verscheiden minuten te laat, is het niet te verwonderen, dat ze onderwijl den boel op stellen zetten.

De duur van een cursus kan gesteld worden op veertig weken.

Men mag niets laten vallen van den eisch dat het gehele jaar door gecatechiseerd zal worden. Alleen in den zomer wordt zes weken vacantie gegeven en met Kerstmis en Paschen krijgen de leerlingen een paar weken vrij. Wordt een cursus alzoop op niet minder dan veertig lesuren bepaald, dan kan zonder groote inspanning of overhaasting met doorsnee-leerlingen het doel van de catechese bereikt worden.

Niet overal heerscht deze goede gewoonte. Er zijn kerken waar alleen gedurende de winterperiode wordt gecatechiseerd (leidraad is natuurlijk Kort Begrip en dan, in den regel, zonder teksten) en die winterperiode wordt samengetrokken tot drie maanden of minder. Nu weet ieder ervaren catecheet, dat er in zóó kort tijdsbestek van degelijk, grondig onderricht niets komen kan. Een gemeente die vele jaren lang onder deze catechisatiepraktijk lijdt, verarmt, verliest haar stevigheid, mist im Grossen und Ganzen het vermogen eene doorwrochte preek te volgen en kan op den duur tegen onzuivere leer geen weerstand bieden. Hoe zal men uit zulk een gemeente degelijke ouderlingen kunnen recruteeren?

Ik leg hier den vinger op een wondeplek. Hier is een euvel waartegen zonder onderlaten de strijd moet gevoerd worden. Hier is een valsch conservatisme, dat niet ontzien mag worden. Verkeerde gewoonten, die met wortel en tak moeten uitgeroeid.

Een predikant, die de kat den bel aanbindt en den vijand te lijf gaat, zal op krachtigen tegenstand stuiten. Conserveeren van zondige gewoonten is sommigen tot een tweede natuur geworden. De bezwaren van de ouders en van de catechisanten zijn vele. Maar „bezwaren zijn er om overwonnen te worden.” Voor werkelijke bezwaren zal men uit den weg gaan. Het is voor de hoerenjongens in den hooioogst moeilijk ter catechisatie te komen. Maar zou dan juist in den hooitijd de vacantie niet kunnen vallen? Ik ken een predikant die, toen de jeugd steeds weer vonden zocht, de catechisatie voor jongelingen op Zondag hield, hoe vermoeiend het ook voor hem was. Waar een wil is, is een weg. En toestanden als deze, dat tien of twaalf weken per jaar wordt gecatechiseerd, zijn niet voor God en ook niet voor de menschen te verantwoorden.

Wanneer we de kindercatechisatie op dit moment buiten beschouwing laten, wordt, in ronde cijfers genomen, de catechisatieperiode omsloten door het 12de en het 20ste jaar. Zeven à acht jaren trouwe catechisatie brengt onder den zegen des Allerhoogsten tot het gewenschte doel.

Op één woord in den laatsten zin valt alle nadruk, op het woord trouw. Wie niet van het begin af geregeld het kerkelijk onderwijs volgt, zal niet de godsdienstige rijpheid vertoonen, welke bij een compleet kerkid mag worden verwacht.

De predikant, die ook de herder van de lammeren der kudde is, kan hier veel aan doen.

Bij het begin van een nieuwen cursus laat hij zich door den scriba van den kerkeraad opgeven, welke personen 12 jaar zijn en voor de catechisatie in aanmerking komen. Deze allen worden op de lijst der catechisanten geschreven. Door middel van mededeelingen op den kansel of bezoek aan de huizen tracht hij allen, zonder uitzondering, binnen de omheining te krijgen. Er mag geen vischje door de mazen van het net ontsnappen.

Bij de meeste ouders vindt de catecheet, die het heil van de jeugdige zielen beoogt, waardeering en medewerking. Enkele ouders, die geestelijk afzakken of niets in huis te zeggen hebben en over wie de kinderen den baas spelen, geven eenige moeite. Natuurlijk kan noch mag een predikant geweldmiddelen gebruiken. De wapenen van onzen krijg zijn geestelijk. Slechts zedelijke middelen staan ons ten dienste, maar die zedelijke middelen zijn uiterst krachtig.

Wordt deze praktijk gevolgd, dan kan het niet voorkomen dat een jongeling eerst op zeventien- of achttienjarigen leeftijd ter catechisatie komt om dan, dat is veelal voorwaarde voor zijn gaan ter catechisatie, het volgend jaar belijdenis af te leggen. Zulke leden, ook al behooren ze tot de tegenwoordig aangroeiende schare van „intellectueelen”, weten op kerkelijk gebied van toelen noch blazen en doen u versteld staan door hun domme vragen. Wat heeft de kerk aan zulke belijdende leden, die soms nog geen jaar ter catechisatie gingen? Over het algemeen niets dan last. De quantiteit van de kerk wordt wel vermeerderd, maar de qualiteit niet.

Voor zooveel in hem is moet de catecheet er zorg voor dragen, dat al zijn leerlingen trouw komen. Slechts in buitengewone omstandigheden of

door ziekte worde een les verzuimd. Het absentisme is een ondiep, waartegen elk die met opvoeding van jonge menschen is belast, met alle macht moet vechten.

Met eenigen goeden wil is het absentisme bij de meesten te voorkomen. Wanneer elk ongemotiveerd absent-zijn gevolgd wordt door een kennisgeving aan de ouders of door persoonlijk bezoek, komt deze ziekte slechts sporadisch voor. Weet een leerling dat zijn leermeester „er achter zit”, dan zal reeds dit motief het spijbelen tot uitzondering maken. Dit motief is allesbehalve schitterend, maar menig voorbeeld leert, dat wie eerst om zijn ouders of om den dominee ter catechisatie ging, later uit ware belangstelling kwam. Het aankweken van goede gewoonten heeft, ook in de religieuze opvoeding, groote waarde.

Het spreekt vanzelf dat de catecheet, die van zijn leerlingen getrouw catechisatiebezoek verlangt, zelf ook getrouw in de voorbereiding voor de les moet zijn en door bezielde onderwijs zijn jongens en meisjes voor de heerlijke onderwerpen warm moet maken. Een les die zonder eenige voorbereiding gegeven wordt, kan een enkele keer gelukken, maar is in de meeste gevallen een misbaksel. Alle instructie eischt praeparatie.

Wie — en met recht — van zijn discipelen orde en regel vraagt, moet zelf daarin een voorbeeld geven. Regelmaat is aan den gang van het onderwijs uitermate bevorderlijk. Niet dan bij hooge, hooge uitzondering wordt het uur verzet, de dag verschoven of vrijaf gegeven. Wie den wil van anderen in vaste banen wil leiden, moet eigen wil aan strengen regel binden. Lees eens in het kostelijke en met pieteit geschreven boek van de dames Kuiper over den levensavond van hunnen vader, aan welke ijzeren regelmaat deze machtige geest met zijn sterken wil en zijn imponeerend vrijheidsbewustzijn zich onderwierp.

Hier moet nog een opmerking uit de pen.

Zal de dienaar des Woords zijn andere ambts- plichten op redelijke wijze vervullen en aan de catechisatie zijn volle aandacht schenken, dan mag het getal zielen dat hem ter bearbeiding toevertrouwd wordt, in den regel het getal duizend niet overschrijden. Ook een predikant is een mensch van gelijke beweging als wij en kan maar één ding tegelijk doen. Daarbij: geestelijke arbeid vermoeit. Mat meer af dan werk met de handen. Een dienaar des Evangelies moet over den noodigen rusttijd kunnen beschikken, er moet gelegenheid zijn om te studeeren en te mediteeren.

Nu leert de ervaring dat een predikant, die in zijn volle kracht staat en een gemeente of wijk van duizend zielen heeft, bij nauwgezette plichtsbetrachting zijn werk haast niet af kan. Wat moet er dan van worden, zoo een dienaar des Woords twee duizend of vijf en twintig honderd zielen voor zijn rekening heeft! Controle op de catechisatie is niet meer mogelijk. Zal de gemeente niet verkommeren, dan is de eenige oplossing: vermeerdering van het aantal dienaren des Woords. En ook hier geldt: waar een wil is, is een weg. Zoo de ouderlingen den nood inzien en getrouwelijk arbeiden, zal God van den hemel het doen gelukken!

De catechisatie kan door de predikanten in een groote stad alleen naar eisch behartigd worden, wanneer ieder dienaar des Woords slechts leerlingen uit zijn eigen wijk onderwijst. Als de catechisanten ter catechisatie gaan mogen waar zij willen en uit het groot aantal dominees mogen kiezen, zoodat iemand die in wijk I woont in wijk X ter catechisatie gaat en iemand uit wijk III belijdenis doet in wijk VII, is controle onmogelijk. Toestanden als tot voor korten tijd in een van onze groote stadskerken geduld werden, dat catechisanten zelf mochten bepalen wie hun catecheet zou zijn, voeren tot een gereguleerde chaos en moeten noodwendig leiden tot algeheele dissolutie der kerk.

Zoo is, alles saamgevat, ook uit het gezichtspunt van den tijd, een doel, als boven omschreven, niet een onbereikbaar ideaal, niet een theoretische redeneering die door een professor op zijn studeerkamer, zonder eenige notitie van de praktijk te nemen, is opgezet, maar een doel dat, zij het ook met inspanning van alle krachten, te realiseren is.

Wie tot dusver feil ging, ontwinge zich aan den greep van oude sleur en reformeere met nieuwe impuls.

Er staan hier zulke hoogst gewichtige belangen op het spel. De toekomst van de plaatselijke kerk is voor een groot deel afhankelijk van goede catechese.

Menige gemeente is een sieraad in ons kerkelijk leven, omdat een vroegere dienaar des Woords met volharding en getrouwheid in de catechese zijn plicht heeft gedaan.

T. HOEKSTRA.

— Reformatie van persmanieren.

De Poortwachter is in „De Ster” ten opzichte van ons blad pessimistisch gestemd.

Hij constateert: „Reformatie in persmanieren zal dat blad blijkbaar niet brengen.”

En wel op grond daarvan, dat onze redactie de discussie tusschen hem en Dr de Moor sloot. Ik wil niet ontkennen, dat dit van een scherp-

zinnig man als hij is, die bovendien reeds zoo tal van jaren voor de pers heeft gearbeid, mij sterk verwondert.

Hoe zit toch deze zaak?

Dr de Moor schreef in ons blad over de gezangenkwestie en noemde in dit verband ook den naam van Ds Huismans (de Poortwachter).

De laatste viel hem hierover aan per ingezonden schrijven, dat wij niet onder de „Stemmen” opnamen, maar in een onzer voornaamste rubrieken.

Dr de Moor verdedigde zich in een bijchrift.

Weer zond Ds Huismans een stuk in.

Weer werd het geplaatst en Dr de Moor antwoordde ook daarop.

Nu vind ik, dat wanneer iemand tweemaal de gelegenheid geboden wordt om zijn bezwaren in te brengen tegen wat in ons blad voorkwam, dit toch zeker niet van karigheid getuigt.

Indien de Poortwachter dit nog te schriel acht, zou ik gaarne willen vernemen, welke reformatie van persmanieren hij dan wenscht.

Men kan toch een discussie niet laten voortduren, totdat beide partijen niets meer te zeggen hebben?

Waar is hier de grens?

Daarbij dient ook rekening gehouden te worden met de lezers.

Het gros der lezers is van polemiek niet afkeerig, maar het mag niet te lang duren.

Zelfs vingen we over deze discussie reeds eenige teekenen van ongeduld op.

Waar Ds H. den Ster-lezers zijn verontschuldigen aanbiedt, dat hij hen met deze zaak lastig valt, heeft onze redactie zich toch zeker ook af te vragen, of het de Reformatie-lezers niet te lastig gemaakt wordt.

Ik voor mij wil wel bekennen, dat ik voor voortgezette polemiek niets voel.

’t Kan natuurlijk noodig zijn over de een of andere kwestie een gevoelen te publiceeren, tegenovergesteld aan dat wat werd voorgedragen.

Maar als ik dat eenmaal gedaan heb, stel ik genoeg vertrouwen in het gezond verstand onzer lezers om zichzelf een oordeel te vormen en zal er niet licht toe overgaan voor de tweede maal naar de pen te grijpen.

Ik zou bang zijn vervelend te worden.

En elk genre is beter dan het vervelende.

De Poortwachter schrijft veel te pittig om dat niet met mij eens te zijn.

Dat aan Dr de Moor het laatste woord gegund werd, was eisch van redactie-beleid.

Hij is de aangevallene en hem komt het recht toe zich het laatste te verweren.

In welk opzicht de Poortwachter verongelijkt is, kan ik dan ook niet bevroeden.

Gaarne kan hij eenige ruimte in ons blad krijgen om dat uiteen te zetten, zonder op de kwestie zelf, welke hij met Dr de Moor heeft, in te gaan. En ik voor mij wil hem daarin met genoegen het laatste woord geven.

Om de maat vol te meten en daarmee te toonen, dat geen ander motief voorzat, dan dat wij bang waren de belangstelling der lezers hiervoor te verliezen, neem ik zijn Ster-stuk, ofschoon eigenlijk daarvoor te uitvoerig, in de Pers-schouw op.

De lezers, die er zich voor interesseeren, kunnen er zich dan van op de hoogte stellen, de anderen kunnen het ongelezen laten.

Wat echter ook bevreesd is, dat in „De Ster”, voorzoover ik mij herinneren kan, nog nimmer een ingezonden stuk werd opgenomen tegen wat de Poortwachter debiteerde.

Nu kan het wezen, dat zulke stukken aan dat blad nooit werden toegezonden.

Maar, gezien den aard van ons lezend publiek, lijkt mij dit niet erg waarschijnlijk.

Het is misschien wat sterk uitgedrukt als ik zeg: ik zou de namen kunnen noemen van hen, die hem weleens moeten hebben geschreven.

Er zijn er enkelen wier vingers steeds jeuken om, wanneer zij met de een of andere bewering niet instemmen, dadelijk hun oordeel op schrift te brengen en om opname daarvan te verzoeken.

Met reformatie van persmanieren bedoelt de Poortwachter toch niet de plaatsing van alle bezwaarschrift te weigeren?

Nog een vraag.

De Poortwachter spreekt in zijn Ster-artikel van den „etterhuil van het alléén-psalmen-dogmatisme.”

Acht hij zulke uitdrukkingen geschikt om een voorbeeld te geven van „reformatie van persmanieren”?

Mij wil het voorkomen, dat hij daarmee zijn zaak meer schaadt dan bevordert.

Een laatste iets.

Hij begint zijn artikel met de min-vriendelijke zinsnede: „Dit zijn er twee, die het niet altijd met elkaar eens zijn: Dr de Moor en de waarheid.”

Zanglievend als hij is, zal hij daarop toch niet gemakkelijk een „toepasselijk versje” kunnen vinden.

Een humorist zou misschien willen opgeven:

Ai zie, hoe goed, hoe lieflijk is ’t, dat zonen Van ’t zelfde huis als broeders samenwonen.

Of zoo hij om Ds Huismans te gerieven in den gezangenbundel ging snuffelen, zou hij wellicht voorstellen Gezang 69:4 te zingen: